

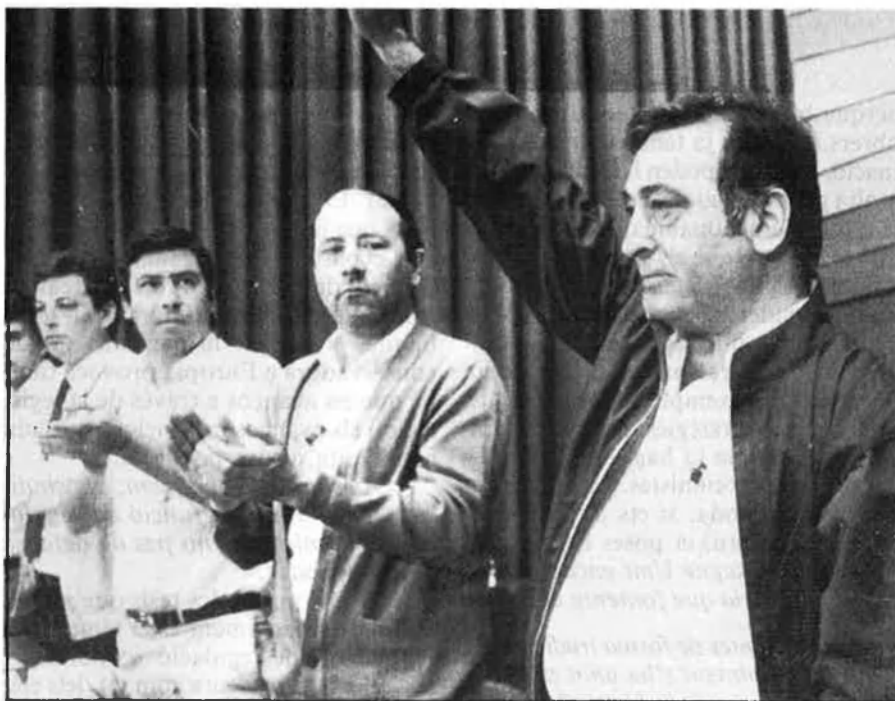
Reivindicació versus negociació

Aquest és el nus de la qüestió. El PSOE i el govern reclamen un sindicat que basi la seva acció en la negociació i no en la confrontació. Aquest és el punt de vista de l'anterior secretari general de la federació del Metall, Antonio Puerta, o de la secretària general de la federació de Químiques, Matilde Fernández, considerats pròxims a les posicions governamentals. Aquesta és la tesi també del PSOE, reflectida en diverses declaracions oficials. Així, Felipe González advertí el dia 18 que beneficis que s'han interpretat com una acceleració del progrés social, després han costat dècades de retrocés. I Nicolás Redondo replicava dient que l'acció sindical de la UGT des de fa cent anys és de reivindicació... sense oblidar la negociació. Una cosa és redefinir l'acció sindical per adaptar-la a la nova societat industrial i a les noves tecnologies, i una altra ben diferent esdevenir un sindicat pactista i al capdall groc.

Felipe González s'acomiadà de Nicolás Redondo dient que es veuran aviat. No es referia segurament a l'1 de maig sinó a la reunió que tenen pendent. De moment, el dia 18 Felipe González dinà amb l'executiva de la UGT, però sembla que no s'aclarí res. Per entendre bé aquests contactes, cal tenir en compte que Felipe González deixà cinc mesos sense contestar una carta de Nicolás Redondo demanant-li una entrevista, i que mentrestant rebé la nova executiva confederal de Comissions Obreres, presidida per Antonio Gutiérrez. Una veritable provocació que ningú no entengué ben bé.

Més sou, més inflació

Ara bé, la situació continua embolicada igual després de l'acte de l'Ateneu de Madrid. El 20 d'abril es féu públic l'IPC del mes de març, un 0,7 per cent d'augment. Un veritable desastre per a la política antiinflacionista del govern central, que és l'eix de la seva política econòmica. El ministre Carlos Solchaga repetí que la culpa la tenen en gran part les immoderades demandes salarials dels sindicats. No era un exabrupte provocat pels nervis. Uns dies abans, el secretari d'estat, Guillermo de la Dehesa, havia dit que no es crea més ocupació perquè els sindicats pressionen massa sobre els salaris. No cal dir que l'enuig sindical fou enorme. Apolinar Rodríguez (UGT) lamentà amb duresa que el Ministeri d'Economia carregui «sempre, sempre, sem-

La UGT, entre l'espasa i la paret.

pre» la culpa als sindicats, i Antonio Gutiérrez (CCOO) acusà de «cinisme» el ministeri; segons ell, els augments salarials corresponents al 1988 encara no s'han aplicat majoritàriament i, per tant, no poden haver provocat la inflació del mes de març.

La UGT es troba, doncs, amb un 1 de maig *emparedat*: ni pot acostar-se massa al govern a causa de la seva po-

lítica econòmica, ni pot celebrar un acte unitari amb Comissions Obreres. Solament pot haver-hi gestos: Felipe González a la presidència de la concentració ugetista o dinant amb l'executiva federal, o que els *cocos* vagin a la seva manifestació i després a la festa ugetista i a l'inrevés, i sobretot moltes declaracions. Més endavant ja en parlarem. □

JORDI ESTIVILL, DIRECTOR DEL GABINET D'ESTUDIS SOCIALS

Els sindicats, en perill de defunció

Professor de Política Social de l'Escola Universitària, redactor de la revista «Sociología del trabajo» i sociòleg, Jordi Estivill s'ha dedicat a estudiar en profunditat el moviment sindical, les organitzacions que ara semblen estar de baixa.

Eduard Company

— **Q**uin interès sociològic pot tenir el moviment sindical al 1988?

—Bé, davant d'aquesta pregunta, a mi se m'acudiria de dir que, primer, pensar en la història és pensar en el futur, i per tant, si en la història de la civilització occidental els sindicats hi han tingut una funció rellevant, no podem ara ignorar-los, no podem aixecar ja l'acte de defunció. Estudiar el moviment sindical és reflexionar sobre un passat encara molt present, i preparar una mica el que serà el futur. Des d'un

punt de vista més ideològic, m'atreveria a dir que els sindicats es troben en una cruïlla de discursos, ¿entens? El discurs neoliberal que els adjudica gran part de les culpes de la crisi econòmica; i un altre discurs que tractaria d'explicar la nova legitimació dels sindicats. El meu parer és que s'hauria d'obrir un debat de reflexió crítica del moviment per a trobar vies de futur; seria, diguem-ne, solidàriament crític.

—Tot i que els sindicats, actualment, no són de moda.

—A veure, en aquest cas, diferenciaria la situació d'aquí i la de fora. Aquí, penso que no són moda. I no ho són

perquè hi ha l'opinió que hi ha pocs obrers i aquests ja tenen una bona situació, o perquè poden treballar i hi ha molta gent que no pot, o perquè obtenen un salari raonable que els aturats no tenen, o perquè els sindicats ajuden a fer més rígid el sistema, o perquè són molt dependents dels partits polítics... En fi, un conjunt de coses. En canvi, crec que en altres països sí que estan de moda. Per exemple, al Regne Unit, una de les estratègies de la senyora Thatcher és que hi hagi menys sindicalistes i més accionistes. La qual cosa els posa de moda: si ets objecte dels atacs del govern, et poses de moda.

—Però al Regne Unit encara hi ha part d'indústria que fomenta el moviment obrer, entès de forma tradicional. Aquí, el moviment s'ha anat desintegrant. El dia que la indústria tradicional a la Gran Bretanya desaparegui, es trobaran en la mateixa situació.

—Sí. Però només si no són capaços d'emprendre nous continguts, noves formes d'acció. És evident que hi ha una transformació de l'obrer típic, el de la granota blava, que passa a ser treballador de serveis, i això canvia la composició orgànica de l'obrer i dels sindicats. També hi ha una pèrdua de la dinàmica d'afiliació en la gent jove, i això posa núvols molt negres en el futur. Però nosaltres intentem argumentar que mentre hi hagi una persona que n'explota una altra, i aquestes persones explotades tinguin interessos comuns, hauran de trobar formes d'organització i resposta a aquestes condicions, sigui sota la forma robòtica, informatitzada o postmoderna, però serà una necessitat.

—¿La causa principal de la pèrdua de protagonisme dels sindicats és la transformació de l'obrer?

—Jo crec que és una causa, però no l'única. En els darrers trenta anys, els sindicats han entrat en una contínua política d'estratègia consensuada i de pactisme social, amb la qual cosa han abandonat alguns dels seus grans projectes de transformació. I, és clar, aquests projectes de transformació, que continuen existint, potser s'han anat desplaçant cap a altres tipus d'organitzacions o col·lectius, els ecologistes, els pacifistes, etc. La causa de l'esfilagarsament sindical té també aquests motius.

—¿Històricament, quina ha estat l'evolució del paper social dels sindicats?

—Penso que l'estratègia de mercat de treball. O sigui, tractar, a través de la negociació col·lectiva i de la millora dels drets socials, d'exercir una pres-

sió que conduís a, diguem-ne, fer més present la força de treball i dels salaris dins de la legislació de la renda nacional. El que els planteja la crisi del 73 és que ja no és possible anar engrandint el pastís, i que per tant aquesta estratègia de pressió sobre el mercat de treball té límits molt clars. I, d'altra banda, el fet que hi hagi una onada conservadora a Europa, provoca també que els avanços a través de la legislació i els avanços institucionals siguin cada volta menys possibles.

—Aleshores, actualment, els sindicats tenen més una funció de regulació econòmica que no pas de defensa del treballador.

—Sí, bé, una de les tesis que gira al voltant del moviment és el tema de la regulació i desregulació econòmica i social. I se'ls presenta com un dels elements de la rigidesa del sistema. En

un moment donat, l'oposició real al parlament la van formar els sindicats i no els partits anomenats de l'oposició.

—I el contrincant-còmplice passa de ser el patró a ser l'estament polític, ¿no?

—Exactament.

—I per això Felipe González i Nicolás Redondo es posen mala cara...

—Clar. Perquè d'alguna manera els sindicats s'hi veuen forçats a jugar aquest paper, que va més enllà de la fàbrica, si no volen perdre clientela. No poden ser constantment insensibles al conjunt de reivindicacions, polèmiques i problemes que es plantegen al país, ¿no?

—¿Com afecta l'atur al moviment sindical?

—Aquest és un altre dels reptes clarríssims que tenen els sindicats. Cada vegada hi ha més gent aturada, i amb

«Estem en una situació de repensar què han estat aquests anys».

part tenen raó. Però també és veritat que els sindicats, en altres països, han començat a diversificar la seva estratègia i a contemplar elements d'actuació no directament lligats al món industrial, sinó a un àmbit més ample. És a dir, sortir una mica de la fàbrica i incidir sobre transport, escola, qualitat de la vida, etcètera.

—Funcions que tradicionalment pertocarien als partits polítics, a l'administració pública...

—Sí. Però el problema és que els sindicats han estat acostumats a actuar en el món de la fàbrica i a tenir un contrincant o un còmplice, que és el patró, i els falten per tant els mecanismes per lluitar en un altre món on no hi ha un contrincant, una instància única per a discutir-hi. Fins i tot pot ser el parlament, com va passar a Itàlia, que en

la tècnica sindical convencional no es pot entrar en aquest col·lectiu social. Els sindicats han intentat diverses coses, els de fora, no d'aquí. Si els aturats vénen per causes de reconversions industrials o jubilacions anticipades, és un tractament; per exemple, el cooperativisme, que significa passar d'una cultura de reivindicació a una cultura de gestió. L'altre tractament seria el cas de la gent jove que encara no ha treballat. Alguns sindicats, els belgues o francesos, intenten actuar en aquest terreny a partir dels serveis; però no tenen molt d'èxit.

—¿L'evolució dels sindicats d'aquí és paral·lela a la dels altres països o, per contra, estan més desorientats?

—Aquí, crec que el problema és que l'evolució dels darrers deu anys encara s'està digerint, en el sentit que se'ls

ha atorgat el pitjor paper que hi havia. Els sindicats, que van ser la punta de llança de la lluita antifranquista, s'han trobat que han estat ignorats pels partits polítics i pel conjunt de les institucions, i que sols ara, a través d'uns certs, pactes, poden tornar a obtenir la posició que els correspon. Crec que en-

cara estem en una situació de repensar què han estat aquests anys però partint d'una base de molta feblesa. A l'Estat espanyol, l'afiliació sindical no arriba al deu per cent. Per tant, les noves obertures que s'estan veient a Europa, des de la feblesa d'aquí, són molt difícils d'intentar. □

S'ANUNCIEN CANVIS AL MINISTERI D'ECONOMIA

L'equip de Solchaga, a preu de saldo

En les pròximes setmanes al ministeri d'Economia i Hisenda hi haurà canvis importants. Josep Borrell sona per a ministre.

J. Hernández (Madrid)

La crisi ha esclatat en l'equip econòmic del govern. En ple apogeu de la polèmica entre socialistes del PSOE i socialistes de la UGT entorn de la política econòmica del gabinet de **Felipe González**, els principals alts càrrecs del ministeri que dirigeix **Carlos Solchaga** s'han manifestat cansats, farts d'activitat oficial, i han anunciat el seu pas a l'empresa privada, que dona molts més beneficis i, és clar, molts menys disgustos.

No obstant això, encara que la crisi s'ha manifestat sobtadament en tota la seua extensió i intensitat, no és un problema que haja aparegut de sobte. La situació de tensions internes entre distints responsables de la política econòmica es remunta als temps en què l'aleshores ministre **Miguel Boyer** formà el primer equip encarregat de gestionar a l'Estat espanyol, per primera vegada, l'economia en nom d'un govern socialista.

Des que **Miguel Boyer** arribà al *caserón* del carrer d'Alcalà, s'iniciaren unes tensions importants, sorgides a penes es van prendre les primeres mesures polèmiques. El primer que abandonà l'equip de **Miguel Boyer** fou **José Víctor Sevilla**, ex-alt càrrec amb UCD reconvertit a la socialdemocràcia, que contestà algunes mesures fiscals preses pel ministre. **José Víctor Sevilla**, després d'anunciar que volia deixar el seu càrrec, fou cessat en un consell de ministres deliberant, quan els periodistes no esperaven novetats. D'aquesta manera tractà d'evitar-se

Josep Borrell.

una primera polèmica pública sobre una crisi galopant. A Sevilla el substituï **Josep Borrell**, un *yuppie* socialista, de gran poder dins el partit i de gran predicament al despatx d'**Alfonso Guerra**.

Borrell va ser durant molts mesos el defensor en el ministeri dels criteris del vice-president **Alfonso Guerra** sobre la política econòmica del govern. Això el va dur a xocar frontalment amb el ministre, que, com que no podia cessarlo (ja que ho impedia la Moncloa), es va limitar a no parlar-li i a mantenir el contacte a través de les secretàries respectives.

Quan **Miguel Boyer** va abandonar el govern i va ser substituït en el ministeri per **Carlos Solchaga**, van canviar moltes més coses de les que es pensa. La política era la mateixa, però el tarannà era diferent. El nou ministre hi va arribar amb un grup d'assessors obertament liberals, que no eren socialistes ni volien ser-ho i arribaven amb l'aval dels seus coneixements sobre allò que s'ensenyava d'economia a les univer-

sitats nord-americanes i que ben aviat van xocar amb els sindicats, amb els quals **Boyer** mantenia un diàleg, precari però sostingut. Ací van començar les bregues fortes amb UGT.

L'home fort d'aquest equip, **Guillermo de la Dehesa**, famós als bars de la nit madrilenya de moda per l'aspecte de *yuppie* de pel·lícula, no només es va trobar de cara **Nicolás Redondo**, sinó molts altres alts càrrecs del mateix ministeri. Ara, **De la Dehesa** deixarà el departament per anar-se'n a l'empresa privada.

Un altre home fort, **Miguel Angel Fernández Ordóñez**, conegut per les seues inicials, MAFO, entre els socialistes, no és, però, un liberal-típus i es va enfrontar amb **Guillermo de la Dehesa**. MAFO, un home ambiciós i lligat al seu germà, el ministre d'Afers Exteriors, **Francisco Fernández Ordóñez**, no vol cremar la seua capacitat en un equip ple de taurons on el ministre ha augmentat la seua intolerància amb els sindicats i les forces socials. **Miguel Angel Fernández Ordóñez** se n'anirà dins de poc de temps al Fons Monetari Internacional com a funcionari. Tornarà quan se li ofereisca una cartera ministerial, segons ha comentat als seus amics.

El tercer home, **Josep Borrell**, segueix, i ja sona per a un càrrec de ministre en una pròxima remodelació. Ell

El ministre Carlos Solchaga.

és un dels homes forts que s'ha enfrontat als altres alts càrrecs i al mateix ministre **Solchaga**, per bé que això no significa que siga inamovible. El petit ministre d'Hisenda mai no va saber formar un equip coherent. Ara, aquest equip es desfà.

Al fons, **Nicolás Redondo**, que ha pagat amb la UGT l'enorme tensió dins del ministeri i que ha estat víctima i botxí a l'hora de la política econòmica del gabinet, espera veure venir els esdeveniments. □